

Podpolkovnik Jože Ožbolt komandant pod zastavo OZN

V ponedeljek se je iz reške luke podala na pot nova skupina pripadnikov JLA, ki bo zamenjala del naših vojakov na Sinajskem polotoku. Med vojaki in oficirji te skupine je tudi narodni heroj, podpolkovnik Jože Ožbolt, ki smo ga ob prvem maju v Celju še videli na položaju komanda anglo-francosko-izraelske agresije na Egipt. Pripadniki celjske garnizije, z njimi

pa vsi meščani Celja, čutimo posebno veselje in smo ponosni, da je bila našemu priljubljenemu komandantu zaupana tako odgovorna in častna dolžnost. S tovarišem komandantom je na pot odšlo še nekaj vojakov iz celjskih enot, medtem ko je celotna skupina bila kot običajno sestavljena iz vrst raznih enot naše vojske.

Podpolkovniku Jožetu Ožboltu pa v tem zapoznelem slovesu želimo, da bi se srečno vrnil po opravljeni dolžnosti v domovino, predvsem pa, da bi se vrnil spet na svoje staro službeno mesto — med nas.

Odkritje veličastnega spomenika padlim

(Nadaljevanje s 1. strani)

boril za svoje ekonomske in politične pravice.

V tej ekonomski in politični borbi se je delavski razred koval, usposabljal in pripravil pod vodstvom Partije in tovariša Tita in je 1945. leta končno in za vedno obračunal z okupatorjem in z jugoslovansko buržoazijo.

Takoj po formiranju Osvobodilne fronte v Ljubljani se je vršila Partijska konferenca za okraj Celje, na kateri so sodelovali Dušan Kraigher, Dušan Finžgar, Peter Stante, Tone Grčar, Franc Vrnunč, Slavko Šlander in drugi. V imenu Centralnega komiteta je konferenci prisotnoval tovariš Miha Marinko. Tam so sestavili pripravljajni odbor Osvobodilne fronte za okraj Celje, razdelili partijske kadre po terenu za nadaljno organiziranje Osvobodilne fronte in določili kadre za formiranje partizanskih enot.

V Celju so bili takoj formirani ulični odbori za zbiranje denarnih sredstev in hrane za ilegale. Člani Komunistične mladine so začeli takoj z napisnimi akcijami, širili so propagandne letake in radio-vesti. Prva večja akcija je bila izvršena 1. maja 1941, ko so mladinci in sekretar Dušan Finžgar odstranjevali nemške napise in pisal po zidovih borbena gesla in trosili po cestah propagandne letake. Kljub temu, da je bilo Celje takrat naseljeno z velikim številom Nemcev in njihovih pomagačev kulturbundovcev, kljub temu, da je bila na nogah vsa nemška policija, Nemcem ni uspelo, da bi dobili krievce.

V tem času so se začele formirati na Spodnjem Štajerskem partizanske čete. Tako se je formirala prva Celjska četa, ki so jo formirali celjski komunisti, v Savinjski dolini Savinjska četa, v Trbovljah Trboveljska četa, v Krškem Krška četa, ki so začele akcije na vsem terenu.

Hitlerjev režim se je takoj po prvih akcijah čutil ogrožen. Začel je izvajati še večji teror in zapirati ljudi. Po napadu na Sovjetsko zvezo junija 1941 so Nemci nad slovenskim narodom še podojili svoj teror, začeli masovno zapirati in preseljevati ljudi.

Ko so Nemci začeli preseljevati Slovence na Kozjanskem in Posavju, je Glavni štab partizanskih čet sklenil preprečiti izvedbo fašističnih načrtov. Dal je povelje tovarišu Francu Rozmanu Stanetu, ki je bil tedaj komandant prvega štajerskega bataljona, naj nalogo izvrši s tem, da gre s svojim bataljonom na Kozjansko in napade fašistične izdajalce, jih prežene in tamošnje ljudstvo dvigne v upor.

Stane je skušal nalogo izvršiti v dnehu od 27. oktobra do 6. novembra 1941.

Istočasno je Glavni štab partizanskih čet organiziral še drugi napad na Bučko. V ta napad je pritegnil mokronoško četo, novomeško in krimsko skupino. Udeležila sta se ga tudi dva člana Glavnega štaba, tovariša Miha Marinko in Aleš Bebler. Namen napada je bil zmešati Nemce in razbremeniti Stanetov pohod in s tem preprečiti fašistične načrte. Toda ta akcija ni uspela v pričakovani

meri. Kriv je bil prezgodnji veliki sneg in poleg tega še premajhne izkušnje partizanskih čet.

Tovariši in tovarišice,

Te selitve, katere smo na ta način hoteli preprečiti pa jih nismo mogli, so bile v bistvu pripravljene že pred vojno. Stara Jugoslavija je dovoljevala nemško-fašističnim izletnikom, da so hodili po vsej Jugoslaviji in organizirali tukaj živče Nemce in člane Kulturbanda, da so že prej pripravili vse sezname Slovencev, posebno pa tiste, ki so bili antifašisti. Tako so bili za to masovno izseljevanje Slovencev krivi tudi tisti Nemci in člani Kulturbanda, ki so tukaj nemoteno živeli in izkoriščali slovenski narod in jedli naš kruh. Stara Jugoslavija je pa to mirno gledala in odpirala vrata tujim plačanim agentom v vojsko in v državni aparat.

Nemci so iz teh krajev izselili v Srbijo in Hrvaško 19.000 ljudi, na delo v Nemčijo so izselili 14.000 ljudi, v druge okupirane države pa 34.000 ljudi.

Slovenska narodna antifašistična zaveza pa po teh represalijah ni zamrla, temveč nasprotno; kljub vsem pritiskom in okupacijskim sredstvom je rastle in prerastla v pravo revolucionarnost.

Akcije prvih partizanskih čet so tako močno odjeknile v štajerskem človeku, da se Nemcem ni posrečilo doseči to, kar so imeli namen, namreč, da bi Slovence popolnoma izselili in napravili Štajersko nemško.

S prihodom druge grupe odredov pod komando tovariša Franca Rozmana Staneta se je borba začela razvijati in stopnjavati po vsem terenu spodnje Štajerske. Partizanske čete in bataljoni so začeli zadajati Nemcem hude udarce. Njihova borba je omogočila ustanovitve Šlandrove in Zidanškove brigade. Po prihodu 14. divizije iz Bele Krajine na Štajersko, ki je dobila od Glavnega štaba in Centralnega komiteta to častno in zgodovinsko nalogo, — ki je bila povezana z velikimi žrtvami in nadčloveškimi naporji, — da bi s pospešila razvoj že obstoječih enot štajerske operativne cone s svojimi ogromnimi vojaškimi izkušnjami, s kadri prekaljenimi v nešteti borbah ter s svojo močno oborožitvijo, hkrati pa, da bi s svojo vsestransko aktivnostjo na vojaškem in političnem polju zanela vseljudsko oboroženo vstajo in bila jedro, okrog katerega bi se vršila mobilizacija v narodno-osvobodilno vojsko.

Divizija naj bi s svojo pomočjo rušila na Štajerskem, ki je veljalo kot silno občutljivo področje za Nemce, važna prometna pot na Balkan in v Italijo, obenem pa razbremenila enote narodno-osvobodilne vojske na jugu, kjer je bila v teku šesta nemška ofenziva.

Borbe, ki jih je vodila 14. divizija na Štajerskem proti veliki sovražni premoči in z velikimi in dragocenimi žrtvami so izgledale skoraj neverjetne, da so partizanske sile vzdržale in kljubovale mnogoštevilnim sovražnim edincem in tolikšni tehnični premoči. To dejstvo je bilo važno za ves nadaljni razvoj političnega gibanja na Štajerskem. Vedno več borcev je prihajalo v brigade. Tako

Konec prejšnjega meseca je bila na Trgovinski zbornici v Celju prva razprava o okrajnem perspektivnem planu, ki sta se je poleg predstavnikov podjetij udeležila predsednik in podpredsednik OLO Celje, tov. Riko Jerman in Miran Cvenk ter član Izvršnega sveta LRS, tov. Tone Bole.

Perspektivni plan za naslednje obdobje (do leta 1961) predvideva 27

milijard, kolikor bi jih bilo treba vložiti v rekonstrukcijo podjetij. Ker je celjski bazen pretežno industrijski in ker so industrijski obrati, kakor na primer emajlirka, ki bi za gradnjo in obnovo rabila okrog 150 milijonov investicij, v zelo slabem, skorajda nevzdržnem stanju, je komisija, ki je plan sestavljala, predvidela že omenjeno vsoto, ki se je po obrazložitvi tovarišev

Boleta in Kotnika izkazala kot nerealna. Po njenih utemeljitvah bi bilo treba poiskati neko konkretno stališče in prilagoditi perspektivni plan celotnemu družbenemu razvoju, pri čemer naj bi bila osnova harmonični razvoj gospodarstva. Šele potem, ko bi bilo vse vsklajeno, bi lahko prišli do realnejše številke. Struktura investicij bi namreč morala biti v smotrnosti naložbe. Okrajni plan bo moral gledati predvsem na vprašanja standarda. Iz tega stališča bi bilo treba posvetiti proizvodnosti in zaposlitvi več skrbi. Ne gre za povečanje industrije po željah. Industrija je del splošne ekonomike. Da bi bile kapacitete izkoriščene 85 odstotno, ne drži. Te, kakor znano, so slabo izkoriščene. Naslednja misel je vprašanje rekonstrukcijskih materialov. Le teh smo lani uvozili za 60 odstotkov več kakor v letu 1956. In vprašanje kadrov. Danes jih je še premalo in so nesmotno razdeljeni. Okrajni plan bi na primer lahko pokazal, koliko inženirskega kadra bi rabilo Celje. Teritorialni aspekt razvoja v Celju je možen in bi lahko prišel do izraza. Industrija s 34 odstotki kapacitete ni zastarela, pač pa mlada. Tako nekaj splošnih formulacij.

Prva razprava o okrajnem perspektivnem planu je nazorno pokazala, da gre za nesporazum med konkretnostjo in stanjem, kakršno naj bi bilo. Podjetja kakor TOB, Tovarna emajlirane posode in Cinkarna, bi se naj nekako združila v kooperaciji z nekaterimi drugimi podjetji. Gre potemtakem za to, da predvidenih 27 milijard dinarjev daleč presega ne samo potrebe, pač pa tudi možnosti dejanske uporabe. 5 milijard za sušilnico v Velenju ni v skladu z možnostjo, da bi jih do leta 1961 lahko porabili. Vsekakor bo komisija ob novem osnutku perspektivnega plana morala upoštevati vse navedene činitele in bo tudi razprava morala biti širša in bolj intenzivna.

Z ukazom maršala Tita so odlikovani...

Kot vsako leto, je tudi letos za praznik delovnega ljudstva 1. maj predsednik republike Josip Broz Tito odlikoval najzaslužnejše ljudi, ki so s svojim uspešnim, požrtvovalnim delom dosegli najlepše uspehe v raznih proizvodnih podjetjih in ustanovah.

V celjskem okraju je bilo razdeljenih 24 odlikovanj: 1 odlikovanec je prejel Red dela II. stopnje, 7 odlikovancev Red dela III. stopnje, 16 odlikovancev pa je prejelo Medalje dela.

Z najvišjim priznanjem — Red dela II. stopnje — je bil odlikovan znan celjski zdravstveni delavec, stomatolog dr. Jakob Rebernik. Odlikovanec je bil med prvimi poborniki pri ustanovitvi Higienškega zavoda, v zadnjem času pa je dosegal lepe uspehe predvsem v preventivni službi. Dr. Rebernik je bil v naši občini tudi med prvimi zdravniki, ki je odjavil zasebno zdravniško prakso.

Z Redom dela III. stopnje so bili za dolgoletno, uspešno in požrtvovalno delo v proizvodnji odlikovani: Jeromel Viktor iz Vitanja, Starič Martin, usnarj pri KONUS v Slovenskih Konjicah, Lukač Jože iz LIP Nazarje, Susič Jože, rudar iz Laškega, Vodovnik Ivan, direktor Pivovarne Laško, Zerjav Karl, direktor

papirnice v Višnji vasi ter Trobina Erna, učiteljica iz Polja ob Sotli, ki je na polju kulturno-prosvetne dejavnosti dosegla zavidljivo lepe uspehe.

Z Medaljo dela so bili odlikovani: Bole Jožica, prometnik železniške postaje Sentjur, Podbregar Karl, direktor Kmetijskega gospodarstva Slom, Salobir Ivan, upravnik krojaškega podjetja Sentjur, Fužavž Franc, gozdni delavec iz Konjic, Rušnik Alojz, delavec v Tovarni kovanega orožja Zreče, Sinigoj Roža, učiteljica v Laškem, Vengust Alojz, strojnik v rudniku Laško, Fir Alojz, delovodja pri Kmetijskem gospodarstvu Jelšingrad, Kranjc Jožeta, tkalka v tekstilni tovarni »Juteks« v Zalcu.

V šoštanjski občini so imeli kar 7 odlikovancev Medalje dela. Tovarna usnja, ki praznuje letos 150-letnico svojega obstoja, ima 6 odlikovancev: Drobnik Jožeta, usnjarskega mojstra, Hliš Ivana, usnarja, Jakel Vladimira, usnarja, Mežnar Filipa, usnarja, Vrečar Martina, usnarja ter Pocač Bolta, usnjarskega upokojenca. V tej občini je bil z Medaljo dela odlikovan še Zabred Vinco, načelnik oddelka za finance pri občinskem ljudskem odboru.

Zaslужnim vzornikom, ki so prejeli zaslužen priznanje najvišjega predstavnika ljudske oblasti, Celjani iskreno čestitamo in jim želimo tudi v bodoče tako lepih uspehov.

Ponovno fluorografiranje v celjskem okraju

Jetika je v Sloveniji še vedno med najbolj razširjenimi boleznimi. V Sloveniji je bilo 1956. leta 13.860 tuberkuloznih bolnikov, na področju celjskega okraja pa so v istem letu imeli trije dispanzerji v evidenci 1157 bolnikov. Protituberkulozni dispanzerji vsako leto odkrivajo nove bolnike.

Med takimi novoodkritimi bolniki je mnogo primerov, pri katerih je bolezen že močno napredovala, kjer se ugotovijo v pljučih obsežne rane — kaverne. Posebno pogosto so tako prizadete starejše osebe, dasi tudi pri mlajših ni izjem. Največkrat najdemo bolnike z velikimi ranami med kmečkimi prebivalstvom.

Veliko je vzrokov, da bolniki pridejo prvič na pregled šele tedaj, ko so se pojavile rane na pljučih. Eden glavnih vzrokov je ta, da ljudje še vedno premalo upoštevajo bistveno značilnost tuberkuloze — njen skriti začetek in priten razvoj, skratka, njeno zahrbtnost. Da je takih bolnikov še vedno mnogo med nami, pričajo statistični po-

datki protituberkuloznih dispanzerjev.

Dispanzerji pa seveda ne morejo vsako leto pregledati toliko ljudi, da bi lahko našli vsakega bolnika, ker to praktično pomeni, da bi morali pregledati vse prebivalstvo svojega področja. Za tako obsežno delo uporabljamo fluorografiranje.

Akcija množičnega slikanja pljuč v celjskem okraju 1954. leta je pokazala, da spadata mesto Celje in celjski okraj med tiste predele Slovenije, kjer je tuberkuloza še vedno izredno močno razširjena. Pred njim je samo ravniški predel Vzhodne Slovenije. Samo v mestu Celju je bilo s pomočjo fluorografiranja odkritih še enkrat več bolnikov, kakor jih je uspelo odkriti dispanzerju.

Povodov za ponovno fluorografsko akcijo v celjskem okraju je torej dovolj. Zato je okrajni Svet za zdravstvo odredil, da se bo vršilo fluorografiranje vseh oseb od 14. leta dalje letošnje pomlad. Upamo, da bo odziv na to akcijo tako dober, kakor je bil pred štirimi leti. A. H.

RDEČKE

Zadnje mesece se je pojavila v Sloveniji epidemija rdečk. Obolenje samo po sebi ni težko ter ne bi bilo potrebno pisati o tej bolezni, če ne bi prinašala s seboj posebne nevarnosti: če preboli mati v prvih treh mesecih nosečnosti rdečke, se narodijo navadno otroci z različnimi prirojenimi hibanji.

Povzročitelj rdečk je virus. Obolenje je nalezljivo. V presledkih nekoliko let se pojavijo rdečke kot epidemija z viškom v pozni spomlad ali v zgodnjem poletju. Od okužbe do pojavnosti prvih bolezenskih znakov preteče 14 do 19 dni. Obolenje se prične z bolečinami v glavi, sklepih in okončinah. Čez nekaj ur se pridruži nahod, kašelj in vnetje očesnih veznic. Tem znakom se pridruži vnetje žlez v zatilju, pod pazduho in v dimljah. Povečane bezgavke so včasih boleče. Izpuščaj se pojavi navadno 24 ur po začetku obolenja. Začenja se za ušesi in na čelu, po lasišču, včasih se razširi še isti dan po trupu in okončinah. Običajno je izpuščaj enakomerno posut po vsej koži in sestoji iz drobnih, okroglih in ovalnih peg, rožnate barve, ki štrle nekoliko iznad nivoja kože, pri odraslih povzročajo včasih srbež. Izpuščaj izgine po 2 do 3 dneh brez sledov. Obolenje spremlja običajno nižja temperatura, ki izgine z izpuščajem vred. Bolnika je potrebno varovati pred prehladom, ker obolenje zniža odpornost organizma, da je bolj dostopen za druge infekcije.

Usodnejši je pomen rdečk za dorasajoči plod v materi, ker lahko preide bolezen od matere na plod. Celice razvijajočega se plodu v materi so posebno dovzetne za virus. Organi v plodu se oblikujejo po nekem določenem vrstnem redu, zato zavisi vrsta nastale hibe od obdobja, v katerem prizadene infekcija organizem ploda. Rdečke v petem tednu nosečnosti povzročijo največkrat močnejše in večje v tem prirojenem slepoti, v petem do sedmem tednu okvare na srcu, v osmem do devetem tednu okvare v notranjem ušesu in s tem gluhost in motnje v ravnotežju. Nevarnost je največja v drugem mesecu nosečnosti, od četrtega meseca naprej ni več nevarnosti, ker je v tem času že končano formiranje organov.

Skoda, ki jo povzročijo rdečke razvijajočemu se otroku, postavlja vprašanje preprečevanja te bolezni pri nosečnicah na važno mesto. Ekspozirane nosečnice zaščitimo v prvih treh mesecih z globulini gama. Ponekod smatrajo rdečke v prvih treh mesecih nosečnosti kot indikacijo za umetno prekinitve nosečnosti. Pri točno ugotovljenih rdečkah je ta odločitev edino pravilna.

Ta članek je napisan z namenom, da bi bilo prebivalstvo o nevarnosti rdečk poučeno in bi predvsem žene-nosečnice pravočasno poiskale zdravnika, ki bo nadalje ukrepal.

Dr. J. Lešničar